

Din historie er også min// Oqaluttuaatigut

Materiale til videre arbejde – udarbejdet af Marie Kahlig, Det Grønlandske Hus i Aarhus

Kære underviser

Følgende undervisningsmateriale tager udgangspunkt i forestillingen DIN HISTORIE ER OGSÅ MIN//OQALUTTUAATIGUT. Forestillingen er baseret på virkelige historier, indsamlet på tværs af generationer i Grønland og Danmark, og forholder sig til emner såsom at generationskonflikter, den nuværende og historiske relation mellem Grønland og Danmark, smerte, glæde og en verden i konstant forandring. Forestillingen skaber et rum, hvor det svære kan italesættes og dermed skabes der grobund for forsoning, forventninger og gensidig forståelse.

Materialet er opdelt i to dele. I hoveddokumentet fremgår spørgsmål til inspiration til drøftelser med eller opgaver for eleverne ud fra forestillingens handling med mulighed for opsøgning af mere viden. I de medfølgende bilag 1 og 2 er der inspiration til mere viden og drøftelser og opgaver med nedfald i historien om henholdsvis adoptioner og spiralkampagnen, som omtales i forestillingen.

Spørgsmål

- Diskutér hvorfor stykket hedder "Din historie er også min"
- Hvad ved du om Grønland?
 - o Har du lært noget nyt om Grønland efter at have set denne forestilling? Diskutér hvad der gjorde størst indtryk på dig, hvad du allerede vidste og hvad du ikke vidste.
- Diskutér hvilke forskelle mellem Grønland og Danmark, der bliver beskrevet? Kunne du forestille dig at leve sådan? Hvad ville du savne?
- Kan I beskrive de følelser, sønnen giver udtryk for i begyndelsen af stykket? Giv dem et navn?
 - o Misundelse over andres muligheder, - frustration over uendelige muligheder, som alligevel ikke er mulige, pga. geografi, penge, uddannelse. Det er som at stå udenfor en slikbutik og kikke på uopnåelige fristelser.
 - o Håbløshed fordi man ikke ved hvordan man kan få del i varer, oplevelser uddannelse - isolation, afstand/afgrund mellem drømme og muligheder - følelsen af at være fanget.

- I Danmark kan man, teoretisk, rejse sig fra sin sofa og GÅ til Rom, hvis man har lyst. Det kan man ikke i Grønland.
- Forældre/børn: Uddannelsesdrømme og håb om en fremtid
 - Forældrene ser alle de muligheder, som DE ikke havde som unge. De unge ser en uoverskuelig verden af muligheder, som alligevel ikke er mulige, for vejen derhen er svær. Måske tror de unge i Grønland, at alt er lettere for unge i Danmark?
 - Hvad tror I? Kender I det der med at forældrene siger, at mulighederne er uendelige, men I selv føler, at det er uoverskueligt?

Moderen beskriver skoletiden, hvor børnene var opdelt i danske og grønlandske klasser. Denne opdeling blev først rigtig afskaffet i 2002. Hvilken forskel tror I, det gør for mulighederne for fremtiden?

- I begyndelsen af stykket kommer sønnen ind på sine forfædre og er stolt af sit ophav. Men senere spørger han åbent "Hvem er jeg?". Hvad tror I er med til at skabe ens identitet? Hvilke identitetsmæssige udfordringer tror I, unge i Grønland står med? Kan I genkende nogen af elementerne?
- Forestil jer og diskutér moderens liv og forudsætninger.
 - Hvilke traumatiserende begivenheder og oplevelser, kommer moderen ind på i forestillingen? Hvad sker der med hendes tillid til verden og andre mennesker?
 - Hvordan tror I, at det har formet hendes syn på hendes søns muligheder?
 - Tror I, at det samme gør sig gældende for jeres forældre og deres syn på jeres liv og muligheder? Hvad med jeres forældre og jeres bedsteforældres relation?
- Hvordan vil I karakterisere relationen mellem søn og mor? Kan I genkende elementer fra jeres eget liv?
- Sæt ord på jeres syn på uddannelse og jeres egne, samfundets og jeres forældres forventninger til jeres fremtid. Er det et privilegie, en byrde, et ansvar, en mulighed, uoverskueligt?
- Diskuter/tænk over, hvad der er godt og dårligt ved at tale åbent om traumer og svære oplevelser (sygdom, dødsfald, fædre der kommer hjem fra krig).

Refleksionsspørgsmål til videre arbejde:

Diskutér og skriv om jeres eget liv og relation til en forælder. Hvilken tid er jeres forældre vokset op i, hvilke kampe har de skulle kæmpe/opgør med. Hvor clasher jeres liv/perspektiv med jeres forældres? Hvordan forstår vi hinanden bedst muligt?

Kender du selv til dine forældres historie? Ved du hvornår man fik TV og biler i Danmark? Taler du med dine forældrene om deres barndom?

Kender du til den danske historie og din egen families baggrund?

Hvad betyder det for dig, at Danmark har Rigsfællesskab med Grønland og Færøerne? Har du nogensinde tænkt over det, eller mødt det i dit liv? Ved du godt, at Grønland gerne vil være selvstændigt?

Inspiration til videre læsning/videre informationssøgning

Litteratur

Blomsterdalen, Niviaq Korneliussen (ikke for de mindste)

- En bog om en ung grønlandsk kvinde, som rejser fra sin familie og sin hjemby for at studere i Aarhus, Danmark. Bogen er en fortælling om et ungt menneskes selvhad, usikkerhed og søgen efter identitet. Men den handler også om Grønland, som det land med verdens højeste selvmordsrate og den kultur, som lever med det.

Andre Hunde, Rasmus Theisen

- En spændingsroman om en ung danskers tilværelse i Nordgrønland. I bogen tydeliggør Theisen, hvordan narrativet om kolonialitet, stadig lever blandt danske bosiddende i Grønland.

Ivalu, Morten Dürr

- Bogen er en billedbog og handler om incest og selvmord (ikke for de mindste).

Homo Sapienne, Niviaq Korneliussen

- Fia, Inuk, Arnaq, Ivinnguaq og Sara. Fem unge, fem historier vævet ind i hinanden, om opbrud, identitet og kærlighed i Nuuk. (ikke for de mindste)

"Arret" / "Qileroq" / "The Scar"

"Gaven" / "Tunissut" / "The Gift"

"Hermelinen"/"Ukaliatsiaq"

"De første skridt"

- Tegneserier med basis i faktuelle og arkæologiske fund om Grønlands forhistorie af Konrad Nuka Godtfredsen

Podcast og lyd

Under Huden, RESPONS

– Tatovør og forsker Maya Sialuk beretter om inuittatoveringernes 4000 år gamle univers

Qallunaaq – hvad er jeg, DR LYD

- Christian Ulloriaq Jeppesen kommer i sin podcast ind på, hvordan det er at være ung med grønlandsk baggrund og komme til en dansk efterskole. Han berører emner som identitet, sprog, kulturforskelle, stereotypisering både i Danmark og internt i Grønland.

Kurs mod nord, Nationalmuseet

- Podcast om Grønland

Den yderste Grænse, Vores tid og 24Syv

- Podcast om grønlandske ekspeditionsdeltagere

De Røde Fjer – Den sidste koloni (6 afsnit)

Film/TV

Byen hvor børnene forsvandt - DRTV

Eksperimentet – Film

Det moderne Grønland på film: <https://www.youtube.com/watch?v=GmUcBDJnW74>

Historien om Grønland og Danmark - DRTV

SUME lyden af Revolution

Bilag 1: Adoptioner

Forestillingen – Din historie er også min

Bortadoptioner af grønlandske børn til danske familier skete i en lang periode ofte uden de fornødne tilladelser fra hundreder af grønlandske forældre. Der er eksempler på adoptioner af grønlandske børn fra 1960'erne frem til 1976. Der er stadig ikke en udredning udarbejdet på omfanget af adoptionerne.

I Grønland har man et dansk begreb, gavebørn. I den grønlandske kultur levede man i et kollektivistisk samfund, hvor man hjalp hinanden og var et tæt sammentømret samfund. I et kollektivistisk samfund "ejer" man ikke sine børn eller sin familie. Når en familie ikke kan få børn og brændende ønsker børn, kan et familiemedlem eller veninde tilbyde at få et barn til familien. Det foregår åbent og alle – også barnet - ved hvem, der er den biologiske og hvem, der er modtager af barnet. Deraf begrebet gavebørn. Den biologiske familie har altid mulighed for at have et tæt forhold til barnet.

Litteratur og henvisninger til mere information

Information har bragt en artikelserie med beretninger fra en embedsmand i Grønland og fra børn, der nu er voksne og op i alderen. DR TV har desuden bragt en serie, hvor man følger en kvinde med grønlandsk baggrund, som søger efter sin biologiske familie. Bogen Tabitta handler om en dansk familie som adopterer et grønlandsk barn uden den biologiske families tilladelse.

https://www.dr.dk/drtv/serie/groenlands-forsvundne-boern_288634 på tre episoder

<https://podcasts.apple.com/dk/podcast/rejsen-til-det-r%C3%B8de-hus/id1498593855> fire episoder

Artikelserie på Information: https://www.information.dk/serie/adopteret-groenland-danmark?lst_srsbox

Bogen Tabitta af Iben Mondrup

Bogen Vittu af Iben Mondrup (fortsættelse af Tabitta)

Spørgsmål til drøftelse

- Hvorfor tror du at danskere, der kort boede i Grønland, kunne tro at forældrene kunne undvære deres børn?

- Hvordan tror du de biologiske forældre og familier opfattede og forstod, hvad adoption betød?
- Hvilke konsekvenser tror du, at en adoption har haft for barnet? Kom ind på det kulturelle, sproglige, etniske og identitetsmæssige.

Bilag 2: Spiralkampagnen

Forestillingen – Din historie er også min

I 1953 overgår Grønland fra at være en dansk koloni til et dansk amt på lige fod med andre danske amter. Dermed bliver Grønland en ligestillet del af Danmark. Den danske stat igangsætter en omfattende moderniseringsproces, kaldet G-50 og G-60. Overordnet var formålet med denne politik at centralisere den grønlandske befolkning omkring sygehuse og skoler. Der bygges massevis af nye boliger i de større byer og befolkningens sundhed skal fremmes med danske læger i spidsen.

I takt med at sundhedsvæsenet forbedres, falder børnedødeligheden, og mellem 1950'erne og frem til 1966 er antallet af børn, som overlever fødslen steget med næsten 80 procent. Med en voksende befolkning, stiger udgifterne til bl.a. daginstitutioner, skoler og sundhedsfaciliteter og dermed Danmarks tilskud til Grønland. Hvert fjerde barn er på daværende tidspunkt født uden for ægteskab og en tredjedel af mødrene er under 20 år. Dette anser den danske stat som et problem og i 1966 igangsætter Grønlandsministeriet og Sundhedsstyrelsen en familieplanlægningsindsats, den såkaldte spiralkampagne, for at kontrollere antallet af fødsler.

Kampagnen sættes i gang uden at have været forelagt Landsrådet i Grønland, og i perioden 1966 til 1970, bliver der lagt omkring 4.500 spiraler op fordelt på halvdelen af de fødedygtige kvinder og piger helt ned til 14 år. Flere interviewede kvinder, fortæller at de enten har været uvidende og at de ikke har givet samtykke til at spiraler er blevet lagt op, eller at de følte, at de ikke havde noget valg.

Spiralkampagnen har haft store konsekvenser for kvinderne og for Grønland. Naalakkersuisut og den danske regering har nu igangsat en udredning om spiralsagen, som skal forsøge at afdække det historiske forløb og omfanget heraf. Efter at DR-podcasten "Spiralkampagnen" udkom i 2022 er der kommet flere og flere udtalelser fra kvinder, som så sent som op igennem 2000 og helt frem til 2010 har fået sat spiral op uden samtykke.

Litteratur og henvisninger til mere information

DR LYD har produceret en podcastserie "Spiralkampagnen", som afdækker sagen om spiralkampagnen, denne bliver efterfulgt af et afsnit af Genstart, som også tager sagen op.

Bogen "I skyggen af kajakerne" beskriver Grønlands politiske historie 1993 til 1979, og er en vigtig indføring i Grønlands historie. Bogen "Imperiets børn" er en beretning om Danmarks fastholdelse af Grønland som koloni og om de grønlandske børns hårde genopdragelse i Danmark.

Derudover er der et lille udpluk af artikler omkring emnet, Spiralkampagne.

Podcast:

<https://www.dr.dk/lyd/p1/spiralkampagnen>

<https://www.dr.dk/lyd/special-radio/genstart/genstart-2022-06-17>

Bøger:

Olsen, Rosing Tupaarnaq, 2005, I skyggen af kajakkerne – Grønlands politiske historie 1939-79, Forlaget Atuagkat

Herman, Anne Kristine, 2021, Imperiets Børn, Lindhardt og Ringhof

Artikler:

<https://www.bbc.com/news/world-europe-63049387>

<https://www.bbc.com/news/world-europe-63863088>

<https://knr.gl/da/nyheder/anna-fik-spiral-som-14-%C3%A5rig-i-1995-l%C3%A6gen-beordrede-det>

<https://www.altinget.dk/arktis/ministersvar/87703>

<https://jyllands-posten.dk/indland/ECE14102615/groenland-beder-danmark-undersoege-gammel-spiralkampagne/>

<https://sermitsiaq.ag/node/239882>

Spørgsmål til drøftelse

- Hvor meget tror du kvinderne har vidst om indgrebet?
- Hvorfor troede de danske politikere, at de kunne igangsætte en kampagne uden at informere befolkningen herom?
- Hvorfor tror du at de kvinder - som vidste hvad, der skulle ske med dem - ikke sagde fra?
- Hvilket syn på grønlandske borgere (mennesker generelt) ligger til grund for at en læge foretager sådan et indgreb uden samtykke?
- Hvordan tror du, at denne kampagne har påvirket grønlandske kvinders tillid til autoriteter og "systemet"?